

TASCAM US-366

Jednoduché a dobře vybavené zvukové rozhraní.

TASCAM US-366

cena 3.958 Kč (bez DPH)
výrobce TASCAM
www.tascam.eu
zapůjčil AudioMaster CZ a.s.
www.audiomaster.cz

Již několik svých článků v tomto časopise jsem začínal úvahou o tom, že na současném trhu nalezneme zájemce nepřeborné množství zvukových rozhraní (zvukových karet, chcete-li). Nejinak tomu bude i v tomto textu, což zmíněnou skutečnost jen potvrzuje. Zvukové rozhraní je totiž v současné technologické situaci při nahrávání stěžejním zařízením. Na jeho vlastnostech totiž primárně závisí kvalita digitalizovaného zvukového signálu, který je posléze zpracován pomocí DAW v počítači. A nejen to - také provozní možnosti a způsob ovládání mají vliv na konečný výsledek práce.

Na trhu jsou zvuková rozhraní, která se liší kvalitou a výbavou - a samozřejmě i cenou. Právě podle ceny si bude své rozhraní vybírat mnohý z těch, kteří se prací se zvukem zabývají, zejména v začátcích. Jedno zajímavé rozhraní si dnes podrobněji prohlédneme. Jako vždy nás bude zajímat nejen jeho koncepce a kvalita, ale hlavně to, jestli se nákup takového zařízení vyplatí

(samozřejmě s ohledem na předpokládaný druh a objem práce). Pojdme se tedy podívat na v mnoha ohledech zajímavé zvukové rozhraní chvalně známé firmy TASCAM. Seznamíme se s modelem US-366.

Sluší se hned na úvod podotknout, že US-366 není v rodině sám. Má ještě sourozence s označením US-322, od něž se však liší bohatší výbavou a rozsáhlejšími provozními možnostmi. O hlavních odlišnostech se na příslušném místě zmíním.

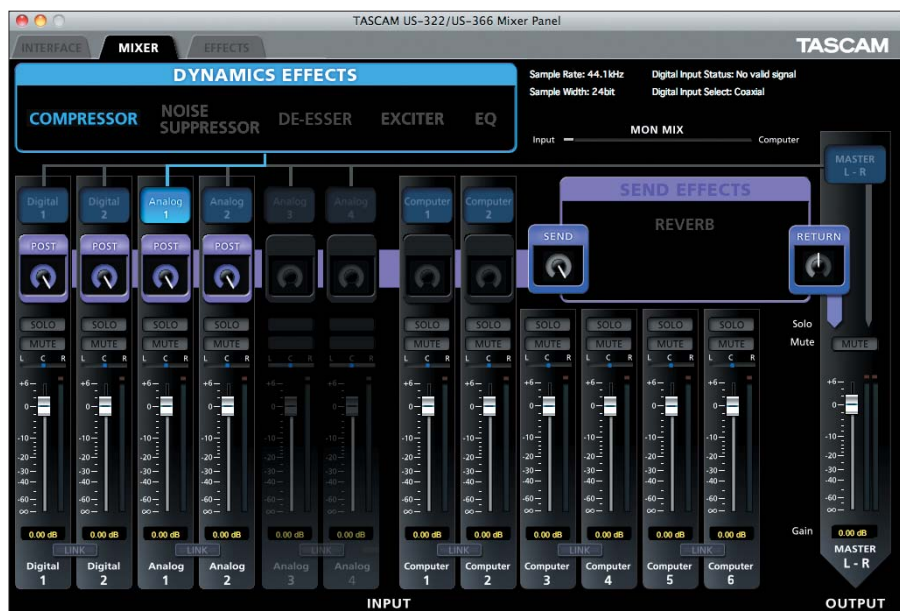
KONCEPCE

Koncepce přístroje není úplně konvenční, přestože v současné době již nejde o úplnou vzácnost. Hlavním znakem, který US-366 charakterizuje, je fakt, že je vybaven nejen virtuálním mixerem (opět ne zcela běžným), ale i sadou základních efektů (kompresor, potlačovač šumu, de-esser, exciter a ekvalizér v insertové větvi virtuálního mixu a dozvukový procesor ve větvi sendové). Tato architektura umožňuje používat toto rozhraní i bez specializovaného zvukového softwaru (DAW), ale třeba i s nejzákladnějším zvukovým záznamníkem nebo přehrávačem typu Windows Media Player, iTunes apod. Tento fakt proces práce se zvukem ještě více technologicky i finančně zjednodušuje.

TASCAM US-366 je tedy rozhraní se 6 vstupy a až 6 výstupy (US-322 má jen 4 analogové výstupy), přičemž počet výstupů je závislý na základním nastavení parametrů. Umožňuje 24 bitový záznam zvuku s maximální vzorkovací frekvencí 196 kHz (US-322 96 kHz). Zvláštností, která stojí za zmínku, je možnost volby pracovního módu. US-366 může pracovat buď jako klasické vícecestové zvukové rozhraní, existuje však i možnost volby stereofonního módu pro přímou mixáž jednotlivých vstupních signálů do dvoukanalového mixu, který je jako výsledek zaznamenáván do počítače. Tento mód je velmi vhodný například pro podcasting, kdy potřebujeme mít k dispozici hotový pořad v reálném čase (obdoba rozhlasového přímého přenosu). Vícestopý mód je naopak zcela běžný pro záznam jednotlivých zvukových zdrojů do oddělených stop s následným zpracováním v postprodukcí. Virtuální mixer pak slouží pouze ke smíchání poslechového signálu pro režii i do sluchátek účinkujících. Stereofonní mixážní mód umožňuje spolupráci s elementárními softwarovými zvukovými záznamníky, neboť veškerá práce může probíhat na virtuálním mixu, který je, jak už bylo řečeno, součástí US-366.

VNĚJŠÍ VZHLED A PROVEDENÍ

TASCAM US-366 je krásný výrobek. Je technicistně střízlivý, decentní a budí dojem dražšího předmětu, než jakým doopravdy je. VNĚJŠÍ PLÁŠŤ JE Z KVALITNÍHO PLASTU,

připomínajícího kov, knoflíky potenciometrů jsou kovové, s jemně zabroušenými hranami. Na vrchní straně pláště najdeme regulaci vstupní citlivosti s jednoduchou indikací vybuzení, společný přepínač mikrofonní a linkové citlivosti pro první dva vstupy, spínač fantomového napájení mikrofonů a důležité tlačítko přístupu k mixážnímu panelu. Tomuto panelu ovšem vévodí rozměrný regulátor výstupní úrovně. Tento regulátor je však příliš ostře zabroušen a vzhledem k velikosti nemá zcela lehký chod. Protože není vroubkován, jeho ovládání není zcela pohodlné, prsty při otáčení dokonce prokluzují. Zvláštností na tomto panelu je tlačítko pro přímý přístup k virtuálnímu mixážnímu pultu. Na čelní stěně jsou vstupní konektory XLR a TRS levnějšího provedení pro rozličné zdroje signálu. Také zadní panel neskrývá mnoho překvapení. Obsahuje výstupní a digitální konektory, USB 2.0 terminál a optické konektory.

Největší překvapení nalezneme, otočíme-li přístroj vzhůru nohama. Na dno totiž umístil výrobce docela důležité ovládací prvky, a to přepínač optického a koaxiálního připojení, přepínač funkčních módů (vícestopý záznam, stereofonní záznam) a volič pracovních režimů konektorů RCA (vstup - výstup). Umístění těchto důležitých ovládacích prvků je velmi nešťastné. Uvážíme-li, že přístroj je koncipován pro práci ve vodorovné poloze na pracovním stole, je cokoli na dně přístroje neovladatelné. Zvláště v domácím studiu, jehož omezené možnosti nutí obsluhu střídát propojení, funkční módy apod., je převrácení přístroje, zvláště je-li vše již propojeno, velmi svízelné.

VIRTUÁLNÍ MIXER

Okno mixážního pultu na první pohled upoutá efektovejí sekcí s logicky

znázorněnými insertovými a sendovými sběrnicemi. Okno má tři záložky: v první nalezneme informace o aktuálních provozních parametrech (přebírají se z připojeného softwaru a při změně se aktualizují) a jednoduchou routovací matici, přiřazující virtuální výstupy na výstupy fyzické. V další záložce najdeme vlastní mixer s cejchovanými fadery, pod poslední záložkou se objeví přehled a nastavení efektů. Mixer je celkem přehledný a i v podrobném rozlišení dobře čitelný, viditelnosti by možná prospělo ladění povrchu do světlejšího odstínu. V tomto komplexním okně se odehrává veškerá práce s rozhraním, pokud nechceme nebo nemusíme do procesu zapojit vlastní ovládací prvky DAW. TASCAM US-366 je koncipován tak, aby byl při jistém způsobu práce na DAW prakticky nezávislý.

INSTALACE A KONEKTIVITA

Před uvedením přístroje do provozu je nutné instalovat příslušný ovladač. Tuto činnost jsem prováděl v rámci systému MAC OS a instalace proběhla bez problémů. Na CD s ovladači

jsem očekával i podrobnější manuál v elektronické podobě, ale marně. Manuál lze získat pouze na stránkách výrobce.

TASCAM US-366 se k počítači připojuje pomocí USB 2.0 a toto propojení zajišťuje i napájení. Odvozené fantomové napájení 48 V je dostatečně proudově dimenzované pro naprostou většinu kondenzátorových mikrofonů.

ZKUŠENOSTI Z PROVOZU

TASCAM US-366 jsem zkusil na platformě MAC OS ve spojení s dvoustopým editorem BIAS Peak Pro 7 a vícestopým sekvencem Pro Tools 9. Zatímco s dvoustopým editorem fungovala karta vcelku bez problémů (na některé zvláštnosti ještě upozorním), spolupráce s Pro Tools již tak bezproblémová nebyla. Je však velmi ošidné rozebírat na tomto místě slabiny recenzovaného výrobku, neboť chyba může být i na straně počítače, který není pro účely testování optimálně nakonfigurován, neboť primárně slouží k obživě. Na druhou stranu je však dobré posuzovat výrobky v běžných studiových podmínkách, protože jen tam lze testovat skutečně v režimech bližících se praxi.

Práce s US-366 se v zásadě nijak neliší od práce s podobnými výrobky, záleží však na zvoleném pracovním režimu. Rozhraní je mimořádně vhodné pro živé podcastové vysílání právě kvůli svému virtuálnímu mixeru. S jeho pomocí je možné ukládat do počítače a následně odbavovat již smíchaný stereofonní signál opatřený efekty. Na opačném pólu provozních možností stojí takový způsob práce, při němž se zaznamenávají oddělené zvukové stopy bez zásahu mixážního pultu a veškeré následné práce se provádějí až v postprodukčním studiu.

Zatímco s aplikací Peak Pro 7 vše fungovalo uspokojivě, Pro Tools byly během testování velmi nestabilní, několikrát došlo k jejich kolapsu, což je situace vídaná opravdu jen zřídka. Zvuk a kvalita AD a DA převodníků jsou uspokojivé, bez zařazených efektů je šum

celého systému neznatelný, sluchátkový výstup počítá s použitím nízkohomových sluchátek. Při použití sluchátek s impedancí 200 ohmů, by mohl být sluchátkový výstup silnější.

Pro vážnější práci by prospělo, kdyby hlavní ovládací potenciometry byly cejchované.

Při práci je však třeba dbát důležité zásady, že veškerá hardwarová nastavení na US-366 je nutno provádět při zavřené ovládací aplikaci, to platí zejména pro manipulaci s přepínači na dně přístrojového pláště. Zůstane-li ovládací software otevřen, dojde při změně parametrů k jeho „zamrznutí“ a ukončení aplikace je třeba vynutit. Máme-li jasno v základních vlastnostech a omezeních zařízení, můžeme se věnovat jeho přednostem. Velkým kladem je fakt, že toto poměrně jednoduché rozhraní může pomocí elementární routovací matice přivádět na výstupy rozličné signály. Hlavní výstup je regulovaný, u něj se zjevně počítá s využitím pro napojení aktivních reprosoustav. Na tomto výstupu obvykle odebíráme signál z výstupu mixeru nebo počítače pro účely

poslechu. Na výstup 3-4 a na digitální výstup mohou být přivedeny odlišné signály, což je užitečné například pro sluchátkový poslech pro interprety. Za zmínku stojí i možnost přímého přídtupu k mixeru pomocí tlačítka na těle přístroje. Vyvolávat a skrývat mixer je opravdu velmi snadné. Poslední již avizovanou výhodou jsou vestavěné efekty. Těm bude krátce věnován následující odstavec.

VESTAVĚNÉ EFEKTY

Při zkoumání vestavěných efektů je konečně zcela jasné, do jakého segmentu trhu TASCAM US-366 směřuje. Do výbavy patří kompresor, potlačovač šumu, de-esser, exciter a třípásmový ekvalizér, k nimž v sendové větvi přistupuje dozvukový procesor. Jde o jednoduché efekty se základními ovládacími prvky. Insertové efekty lze vkládat do jednotlivých kanálů nebo do výstupní sběrnice, ale nikoli současně. Tato efektová výbava plně postačí pro domácí práci např. na demosnímčích, pro vážnější práci je lépe použít efektovou sadu z výbavy specializovaného softwaru, neboť při volbě

vyšších vzorkovacích frekvencí jsou efektové možnosti omezené.

Zastavit se musím ještě u dozvukového procesoru. Ten je bohužel pro práci zcela nepoužitelný. Jeho engine vnáší do signálu znatelný šum a samotné algoritmy mají svá nejlepší léta také již za sebou. Velkou nevýhodou je, že dozvuk není stereoфонní, nepříjemně doznívá v samém středu zvukového obrazu. Škoda.

ZÁVĚR

Zvukové rozhraní TASCAM US-366 je jednoznačně určeno do domácího, nejvýše poloprofesionálního provozu, přestože jeho technické parametry jsou dobré. Výše zmíněná omezení však jeho použití poněkud limitují. Možnost využití vyšších vzorkovacích frekvencí by mohlo být zajímavé pro pracoviště, která se zabývají digitalizací a archivací zvukového materiálu. Příznivá cena a dobrý zvuk (až na dozvuk) budou jistě důležitými faktory při rozhodování o koupi.

Aleš Dvořák